

ผลการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่
กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี

สุธิดา รักษมนธรรม
กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษาผลการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ลักษณะการศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูล ก่อนและหลังการให้ความรู้ในกลุ่มเดียว (One group pretest-posttest Design) วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ในการประหยัดพลังงานและเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการก่อนและหลังการให้ความรู้ตามมาตรการเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน และกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ในช่วงเดือน มกราคม 2561 – กันยายน 2561 จำนวน 165 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติการทดสอบความแตกต่าง ด้วยสถิติ Paired t-test

ผลการศึกษา พบว่า ประชากร ส่วนใหญ่อายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 43.9 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.9 สมรสแล้วร้อยละ 52.7 การศึกษา ส่วนมากจบระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 23.6 ปฏิบัติงานในกลุ่มงานบริหารทั่วไป หมวดยานรักษาความปลอดภัย ร้อยละ 13.9 อายุราชการมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 24.8 รายได้ 5,000- 10,000 บาท ร้อยละ 47.9 ที่อยู่อาศัย ร้อยละ 68.5 พักอาศัยอยู่บ้านตนเอง และมีจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานมากกว่า 20 คน ร้อยละ 43.6

ด้านความรู้ ความเข้าใจ ในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี พบว่า ก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.54 และเพิ่มขึ้นเป็น 82.38 หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ ทักษะในการประหยัดพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ มีทักษะที่ดีต่อการประหยัดพลังงาน และดีขึ้นหลังการให้ความรู้ และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน โดย ก่อนให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ ค่าเฉลี่ยทักษะดีเท่ากับ 4.09 และหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ค่าเฉลี่ยทักษะดีเพิ่มขึ้นเป็น 4.30 พฤติกรรมในการประหยัดพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการมีพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานก่อนให้ความรู้และการกำหนดมาตรการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 และเพิ่มขึ้น หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28

เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจ ด้านทศนคติ และพฤติกรรม ของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ต่างกับก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่าหลังใช้มาตรการประหยัดพลังงาน มีความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และพฤติกรรมดีกว่าก่อนการใช้มาตรการประหยัดพลังงาน (p-value = 0)

คำสำคัญ พฤติกรรมการประหยัดพลังงาน

Abstract : The study of the energy saving measures implementing of the mission team, Saraburi Hospital

The study of the energy saving measures implementing of the mission team, Saraburi Hospital is Quasi-Experimental Research to collect information before and after the education in one group pretest-posttest design. The purpose is to study the factors of knowledge, understanding, attitude and behavior of the mission team before and after education, and then setting the saving measures. The populations used in this study are 261 officers of the mission team in Saraburi Hospital performed from January, 2018 – September, 2018. The tool was the questionnaire analyzed by statistics, frequency, percentage, average, and standard deviation. The Differentiation Test was Paired T-Test.

The results found that Most of populations' ages were 40-49 years old amount 43.9% more than or equal the female populations' ages over 50 years old; single amount 64.9% and married amount 52.7%. The study found that Most of them graduated diploma level have worked in General Affair department amount 23.6% and in Security department amount 13.9%. The over 20 years of governmental work experience was amount 24.8%. The 5,000-10,000 income was amount 47.9%. The residential consideration that living in own homes were amount 68.5%. The over 20 officers have performed in department were 43.6%.

The knowledge and understanding in the energy saving measures of the mission team, Saraburi Hospital showed that the percentage before giving knowledge and setting measures was amount 74.54% in the medium and was up amount 82.38% after giving knowledge and setting measures. The attitude in the energy saving measures found that the attitude average of the officers had a good attitude in the energy saving measures was amount 4.09% and good performing was up amount 4.30% after giving knowledge and setting measures. The behavior in the energy saving measures found that the behavior average of officers before giving knowledge and setting measures was 2.95% in the medium and was up amount 3.28% after giving knowledge and setting measures.

The comparison of knowledge, understanding, attitude and behavior of the mission team before and after giving knowledge and setting measures found that these factors after giving knowledge and setting measures were different from before giving knowledge and setting measures. The statistical significance was amount 0.05 and showed that the factors after giving knowledge and setting measures were better and p-value = 0.

Key word : The behavior in the energy saving

บทนำ

คณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจนัดพิเศษ มีมติให้กระทรวงพลังงานติดตามสถานการณ์ราคาพลังงานในตลาดโลกอย่างใกล้ชิด เพื่อหาแนวทางบรรเทาผลกระทบต่างๆ และมอบนโยบายให้หน่วยงานราชการดำเนินการลดใช้พลังงานอย่างน้อยร้อยละ 10 (หนังสือกระทรวงพลังงาน ที่ พน 0300/171 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2555) และในวันที่ 28 กันยายน 2559 กระทรวงพลังงาน โดย พล.อ.อนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้จัดทำโครงการสนับสนุนการลงทุนการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ในโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้จัดสรรงบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน 750 ล้านบาท สนับสนุนโรงพยาบาลของรัฐ 71 แห่ง สำหรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานให้กับอาคารโรงพยาบาล คาดว่าจะสามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ 92 ล้านหน่วย และพลังงานความร้อน 24,838 GJ รวมทั้งสิ้น 8.46 พันตันน้ำมันดิบเทียบเท่า คิดเป็นเงินที่ประหยัดได้กว่า 420 ล้านบาท ระยะเวลาคืนทุนเฉลี่ย 2.4 ปี และไม่เกิน 7 ปี ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 55,235 ตันต่อปี ทั้งนี้ พพ. ได้เปิดรับสมัครโรงพยาบาลเข้าร่วมโครงการ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2559¹

โรงพยาบาลสระบุรี เป็นโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 700 เตียง มีเจ้าหน้าที่ทั้งสิ้น 2,076 คน ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร นักวิชาการสาขาต่างๆ และเจ้าหน้าที่อื่นๆ หลายระดับ จนกระทั่งถึงคนงาน ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ และพฤติกรรมด้านต่างๆ แตกต่างกันไป การขยายตัวของหน่วยงาน ทำให้การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องมือและครุภัณฑ์การแพทย์ ทำให้ค่าใช้จ่ายทุกหมวดรายการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะค่าไฟฟ้า โรงพยาบาลสระบุรี ได้เข้าร่วมโครงการสนับสนุนการลงทุนการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ในโรงพยาบาลของรัฐ กับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ในปี พ.ศ.2559 โดยมีเป้าหมายในการลดการใช้ไฟฟ้าร้อยละ 10 ต่อปี ซึ่งโรงพยาบาลสระบุรี ได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านการจัดการพลังงาน โรงพยาบาลสระบุรีขึ้น ตามคำสั่งโรงพยาบาลสระบุรี ที่ 4/2561 ลงวันที่ 5 มกราคม 2561 และแต่งตั้งอาสาพลังงาน โรงพยาบาลสระบุรี คำสั่งโรงพยาบาลสระบุรี ที่ 5/2561 ลงวันที่ 5 มกราคม 2561 พร้อมทั้งประกาศนโยบายอนุรักษ์พลังงาน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการพลังงาน ณ วันที่ 5 มกราคม 2561 ดังนี้

1. กำหนดให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขององค์กร โดยให้ถือว่าการอนุรักษ์พลังงานเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารทุกระดับ และเจ้าหน้าที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

2. ให้คณะกรรมการจัดการด้านพลังงานเป็นคณะดำเนินการ ทำหน้าที่วางแผนและกำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงานในแต่ละปี รวมถึงสื่อสารให้เจ้าหน้าที่ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเป็นต้นแบบของอาคารอนุรักษ์พลังงาน
4. คณะกรรมการบริหารให้การสนับสนุนทรัพยากรด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ การฝึกอบรมในการอนุรักษ์พลังงาน

โรงพยาบาลสระบุรี ได้จัดทำโครงการอาสาพลังงานรวมใจประหยัดไฟฟ้า ประจำปีงบประมาณ 2561 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการประหยัดพลังงานเพื่อให้มีการเผยแพร่วิธีการประหยัดพลังงาน และนำไปใช้ได้อย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้มีมาตรการประหยัดพลังงานไฟฟ้าที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ปฏิบัติงาน
3. เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะประชากรส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวกในการประหยัดพลังงาน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวกในการประหยัดพลังงาน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติ ของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวกในการประหยัดพลังงาน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยพฤติกรรม ของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวกในการประหยัดพลังงาน
5. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวกก่อนและหลังการให้ความรู้ตามมาตรการในการประหยัดพลังงานและกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน

สมมติฐานการศึกษา

1. เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวก มีความรู้ ความเข้าใจ ในการประหยัดพลังงานที่เพิ่มขึ้นหลังการให้ความรู้ และการกำหนดมาตรการ
2. เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวก มีทัศนคติ ในการประหยัดพลังงานที่ดีขึ้นหลังการให้ความรู้ และการกำหนดมาตรการ
3. เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวก มีพฤติกรรม ในการประหยัดพลังงานที่ดีขึ้นหลังการให้ความรู้ และการกำหนดมาตรการ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษานี้ คือ การเปรียบเทียบ พฤติกรรมการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยความสะดวก โรงพยาบาลสระบุรี ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติ ตามคุณลักษณะประชากร ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษาสูงสุด หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งปัจจุบัน อายุราชการ เงินเดือนปัจจุบัน ที่อยู่ปัจจุบัน และจำนวนเจ้าหน้าที่ในแผนก ก่อนและหลังการให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ในช่วงเดือน มกราคม 2561 – กันยายน 2561 ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานในสำนักงานเป็นส่วนใหญ่
2. มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประหยัดพลังงาน เช่น เจ้าหน้าที่ในกลุ่มรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล และผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้ป่วยและญาติ
4. มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายประหยัดพลังงาน เช่น เป็นคณะกรรมการฯ เป็นอาสาสมัคร เป็นต้น
5. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงาน / ฝ่าย หัวหน้างาน และหัวหน้าหมวดต่างๆ
6. สามารถเข้ารับการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานได้ ตามวัน เวลาที่กำหนด (วันที่ 20 มีนาคม 2561)

7. ปฏิบัติงานในกลุ่มงาน/ฝ่าย ของกลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ยกเว้น **กลุ่มงานโครงสร้างพื้นฐานและวิศวกรรมทางการแพทย์** เนื่องจาก กลุ่มงานนี้เป็นกลุ่มงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการประหยัดพลังงาน และเป็นวิทยากรกลุ่มย่อยเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจสำหรับเจ้าหน้าที่อื่นๆ เกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน อีกทั้งยังเป็นกลุ่มงานที่ต้องควบคุมกำกับมาตรการการประหยัดพลังงานด้วย ซึ่งอาจจะทำให้การศึกษาค้นคว้าเบี่ยงเบนไป

ดังนั้น จึงได้จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 165 คน

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

คุณลักษณะประชากร ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษาสูงสุด หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งปัจจุบัน อายุราชการ เงินเดือนปัจจุบัน ที่อยู่ปัจจุบัน และจำนวนเจ้าหน้าที่ในแผนก

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรม ในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรม ในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ก่อนและหลังการให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานและการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน
3. เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงมาตรการในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสระบุรี
4. ลดค่าใช้จ่าย ส่วนของไฟฟ้าลงร้อยละ 10 ต่อปี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่ผู้ทำการศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากร จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความรู้ ความเข้าใจ จำนวน 14 ข้อ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านทัศนคติ จำนวน 18 ข้อ ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน จำนวน 17 ข้อ

การประเมินคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรวม 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้าง ตลอดจนลักษณะของถ้อยคำ ภาษาที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม ผู้ทำศึกษานำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรที่ไม่ได้ปฏิบัติงาน ในกลุ่มภารกิจอำนวยการ โดยนำไปทดสอบกับเจ้าหน้าที่กลุ่มงานสารสนเทศทางการแพทย์ กลุ่มภารกิจพัฒนาระบบบริการและสนับสนุนบริการสุขภาพ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจสอบให้คะแนน วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ซึ่งผลการตรวจสอบโดยรวมเท่ากับ 0.917 หาค่าความเชื่อมั่น ส่วนที่ 2, 3 และ 4 ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.734 0.803 และ 0.868 ตามลำดับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทอดแบบสอบถามให้ผู้ตอบ ผู้ศึกษาได้ติดต่อแจกแบบสอบถามให้กับหัวหน้ากลุ่มงาน ทุกกลุ่มงานในกลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ด้วยตนเอง ระหว่างเดือน มกราคม 2561 – กันยายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลคุณลักษณะประชากร ใช้สถิติ แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจ ใช้สถิติ ค่าร้อยละ
3. ข้อมูลด้านทัศนคติ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ข้อมูลด้านพฤติกรรม ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. การเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการก่อนและหลังการให้ความรู้ตามมาตรการในการประหยัดพลังงานและการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ใช้สถิติ การทดสอบความแตกต่าง ด้วย สถิติ Paired t-test

ผลการศึกษา

1. จากผลการศึกษาข้อมูลคุณลักษณะประชากร ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่อายุระหว่าง 40 - 49 ปี ร้อยละ 43.9 เท่ากับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.9 สมรสแล้วร้อยละ 52.7 สำหรับการศึกษาพบว่า ส่วนมากจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 23.6 เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ ส่วนมากปฏิบัติงานในกลุ่มงานบริหารทั่วไป หมวดยางรักษาความปลอดภัย ร้อยละ 13.9 มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 24.8 ด้านรายได้ พบว่าส่วนมากมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 47.9 ส่วนที่อยู่อาศัย พบว่า ร้อยละ 68.5 พักอาศัยอยู่บ้านตนเอง และ ในเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน พบว่า ร้อยละ 43.6 มีเจ้าหน้าที่มากกว่า 20 คนในหน่วยงาน

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการเฉลี่ย ร้อยละ 74.54 และเมื่อพิจารณาประเด็นข้อถามพบว่าเจ้าหน้าที่ ตอบถูกมากที่สุดคือ การบำรุงรักษาอุปกรณ์สำนักงานและเครื่องใช้ไฟฟ้าในที่ทำงาน มีส่วนช่วยประหยัดพลังงานได้มากขึ้น (ตอบถูกร้อยละ 93.3) รองมาคือเรื่อง การประหยัดพลังงาน หมายถึง การใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน (ตอบถูกร้อยละ 91.5) ส่วนประเด็นที่ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดคือการกำหนดใช้ลิฟต์หยุดเฉพาะชั้นคู่หรือชั้นคี่ ช่วยให้ประหยัดพลังงานได้ (ตอบถูกร้อยละ 41.2) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ พบว่า หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 82.38 โดยประเด็นที่มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ เรื่อง การประหยัดพลังงาน หมายถึง การใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน(ตอบถูกร้อยละ99.4) การเลือกซื้ออุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 และเลือกขนาดให้เหมาะสมกับความจำเป็น (ตอบถูกร้อยละ 97.6 และ การบำรุงรักษาอุปกรณ์สำนักงานและเครื่องใช้ไฟฟ้าในที่ทำงาน มีส่วนช่วยประหยัดพลังงานได้มากขึ้น (ตอบถูกร้อยละ 95.8)

3. ทักษะเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน พบว่า ก่อนให้ความรู้และการกำหนดมาตรการเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการมีทัศนคติอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09) ซึ่งเห็นด้วยกับเรื่อง หน้าที่ประหยัดพลังงานเป็นของทุกคนไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67) มากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่อง ถ้าเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกคนร่วมมือกันสามารถช่วยลดการใช้พลังงานได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการมีทัศนคติที่ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) โดยเห็นด้วยเพิ่มขึ้น เรื่อง หน้าที่ประหยัดพลังงานเป็นของทุกคนไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81) รองลงมาเป็นเรื่อง ถ้าเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกคนร่วมมือกันสามารถช่วยลดการใช้พลังงานได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) เท่ากับ เรื่อง การสร้างนิสัยในการประหยัดพลังงาน จะลดต้นทุนของหน่วยงาน และเรื่อง โรงพยาบาลควรรณรงค์ให้มีการตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้า หากพบว่าชำรุดไม่ควรนำมาใช้ จนกว่าจะซ่อมแซมให้ใช้งานได้

4. พฤติกรรมการประหยัดพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการมีพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานก่อนการให้ความรู้และกำหนดมาตรการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95) ประเด็นที่มีพฤติกรรมดีมากที่สุดคือ เรื่องการเปิดไฟเพื่อให้แสงสว่างในส่วนที่จำเป็นและใช้งานเท่านั้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) และเรื่อง การเปิดไฟห้องทำงานเมื่อมีการใช้งานและปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่มีการใช้งาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42) เปรียบเทียบกับหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ พบว่า พฤติกรรมยังอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28) แต่เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ เรื่องที่พฤติกรรมดีขึ้นมากที่สุด คือ เมื่อใช้ลิฟต์ท่านกดปุ่ม ขึ้นหรือลง เพียง 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72) รองมาคือเรื่องการเปิดไฟห้องทำงานเมื่อมีการใช้งานและปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่มีการใช้งาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68) ส่วนเรื่องที่มีพฤติกรรมปฏิบัติน้อยที่สุดคือ เรื่องการเปิดเครื่องปรับอากาศไว้ทั้งวันขณะทำงาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44)

5. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ ทักษะคติ และพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะคติ และพฤติกรรม ของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ต่างกับก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่าหลังใช้มาตรการประหยัดพลังงาน มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะคติ และพฤติกรรมดีกว่าก่อนการใช้มาตรการประหยัดพลังงาน (p-value = 0) ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบ ความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการใช้มาตรการประหยัดพลังงาน

ประเด็นประหยัดพลังงาน	จำนวน	($\bar{X}$)	Sd	df	t	p-value
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประหยัดพลังงาน				164	-4.91	0.000*
ก่อนใช้มาตรการ	165	2.56	0.37			
หลังใช้มาตรการ	165	2.70	0.27			

*p-value <0.05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทักษะคติ ก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน

ประเด็นประหยัดพลังงาน	จำนวน	($\bar{X}$)	Sd	df	t	p-value
ทักษะคติเกี่ยวกับประหยัดพลังงาน				164	-5.72	0.000*
ก่อนใช้มาตรการ	165	4.09	0.42			
หลังใช้มาตรการ	165	4.30	0.40			

*p-value <0.05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรม ก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน

ประเด็นประหยัดพลังงาน	จำนวน	($\bar{X}$)	Sd	df	t	p-value
พฤติกรรมเกี่ยวกับประหยัดพลังงาน				164	-8.11	0.000*
ก่อนใช้มาตรการ	165	2.95	0.54			
หลังใช้มาตรการ	165	3.28	0.41			

*p-value <0.05

อภิปรายผล

ด้านความรู้ ความเข้าใจ ในการประหยัดพลังงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี ก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.54 และเพิ่มขึ้นเป็น 82.38 หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ สอดคล้องกับ ประสงค์ เอี้ยวเจริญ และคณะ² (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ของนักศึกษา และบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการประหยัดพลังงานของนักศึกษา และบุคลากรอยู่ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 63.38 และการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จงลาวัลย์ ศิริสม และคณะ³ (2550 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษา และบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 99.20 และบุคลากร ร้อยละ 98.50 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ ในการประหยัดพลังงานก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ต่างกับก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่าหลังใช้มาตรการประหยัดพลังงาน มีความรู้ความเข้าใจ ดีวก่อนการใช้มาตรการประหยัดพลังงาน ($p\text{-value} = 0$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทัศนคติในการประหยัดพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ มีทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงาน และดีขึ้นหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน โดย ก่อนให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ ค่าเฉลี่ยทัศนคติ เท่ากับ 4.09 และหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ค่าเฉลี่ยทัศนคติเพิ่มขึ้นเป็น 4.30 สอดคล้องกับ สุคนธ์ มาศนัย⁴ (2551:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการประหยัดพลังงานเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนโดยรวมอยู่ในระดับสูง และการเปรียบเทียบทัศนคติ ในการประหยัดพลังงานก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน พบว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการ โรงพยาบาลสระบุรี หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ต่างกับก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่าหลังใช้มาตรการประหยัดพลังงาน มีทัศนคติ ดีวก่อนการใช้มาตรการประหยัดพลังงาน ($p\text{-value} = 0$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พฤติกรรมในการประหยัดพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจอำนวยการมีพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานก่อนให้ความรู้และกำหนดมาตรการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 และเพิ่มขึ้น หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 สอดคล้องกับ นิศรา จันทร์เจริญสุข⁵ (2552 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาและบุคลากรคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาและบุคลากร คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ มีพฤติกรรมการประหยัดพลังงานทุกครั้งเมื่อมีการใช้ลิฟต์ การใช้โทรศัพท์ การใช้

ตู้เย็น และการใช้วิทยุ มีพฤติกรรมการประหยัดพลังงานเป็นบางครั้ง เมื่อมีการใช้ไฟฟ้าแสงสว่าง การใช้เครื่องปรับอากาศ การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องพิมพ์ผล การใช้เครื่องถ่ายเอกสาร การใช้เครื่องรับโทรทัศน์ การใช้กระติกน้ำร้อนไฟฟ้า และการปลุกต้นไม้ และ จงลาวัลย์ ศิริสม และคณะ³ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษา และบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 99.20 และบุคลากร ร้อยละ 98.50 ในส่วนของพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษา และบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการประหยัดพลังงานก่อนและหลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน พบว่า พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่กลุ่มภารกิจ อำนวยการ หลังการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน ต่างกับก่อนการให้ความรู้และการกำหนดมาตรการประหยัดพลังงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่าหลังใช้มาตรการประหยัดพลังงาน มีพฤติกรรมที่ดีกว่าก่อนการใช้มาตรการประหยัดพลังงาน ($p\text{-value} = 0$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาในเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงพยาบาลสระบุรี เพื่อให้ทราบถึงสภาพเหตุการณ์การประหยัดพลังงานของโรงพยาบาล
2. หลังจากทราบถึงสภาพเหตุการณ์การประหยัดพลังงานในโรงพยาบาลสระบุรีแล้ว ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานแก่เจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงพยาบาล
3. โรงพยาบาลสระบุรีควรมีการประเมินผลมาตรการประหยัดพลังงานในโรงพยาบาลสระบุรี หลังจากกำหนดมาตรการ เพื่อสร้างพฤติกรรมการประหยัดพลังงานที่ยั่งยืน โดยการประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการที่ชัดเจนต่อไป
4. โรงพยาบาลควรมีการทบทวนมาตรการประหยัดพลังงานอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี
5. ผู้บริหารและข้าราชการทุกระดับในโรงพยาบาลสระบุรี ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการประหยัดพลังงาน และมีการพิจารณารางวัลสำหรับหน่วยงานที่มีการประหยัดพลังงานที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

1. [http:// www.bangkokbiznews.com/news/detail/720382](http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/720382).
2. ประสงค์ เอี้ยวเจริญ และคณะ. ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการประหยัด พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษา และบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.2552.
3. จงลาวัลย์ ศิริสม และคณะ. ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏ.2550.
4. สุนันท์ มาศนุ้ย. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนของบุคลากร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.2551.
5. นิศรา จันท์เจริญสุข. กลยุทธ์การประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาและบุคลากรคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่.2552.